

УДК 769. 023.4

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-211-230-234

ПРИМА Дмитро Анатолійович –доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії
і методики початкової освіти

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2102-9932>

e-mail: primad35@ukr.net

ГАЦ Георгій Опанасович –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5287-9219>

e-mail: gansgeorgiy@gmail.com

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ У КОМАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ

У статті проаналізовано деякі теоретичні аспекти питання організації групової взаємодії старшокласників у командних видах спорту. Для термінологічної чіткості внесено уточнення щодо трактування понять «групової взаємодія» через аналіз ключової компоненти «взаємодія», що впродовж тривалого часу розглядається у багатьох науках, «команда», «командотворення» як системи заходів із формування та розвитку груп до рівня команд. Групової взаємодія характеризується як атрибутивна ознака групової діяльності, її процесуальна сторона, система безпосередніх, взаємозумовлених дій учасників певної реальної соціальної групи, спрямованих на реалізацію цілей групової діяльності. Акцентовано, що сучасний спорт є не лише тренувальною і змагальною працею, але й спільною колективною діяльністю, зокрема, у командних видах спорту, які об'єднують у собі прагнення до високого спортивного результату, розвиток фізичних, морально-вольових якостей, здібностей особистості, організований спосіб життя, колективістський характер. Зазначено, командні види спорту – це завжди виклики, перемоги й поразки, що сприяє розвитку у старшокласників емоційної стійкості, оскільки зіткнення з труднощами на спортивному полі допомагає їм розвивати силу, наполегливість і позитивне ставлення до невдач. Окрім цього, командні види спорту сприяють розвитку сильних рис характеру особистості. Наголошено, що для успіху групової взаємодії у спортивній команді великого значення набувають соціально-психологічні умови її діяльності, де головним є ототожнення членами команди особистісних і групових цілей та інтересів і почуття взаємної відповідальності за дії кожного. Актуалізовано необхідність звернення уваги на вагомий роль спорту загалом, і зокрема командних видів спорту, у вихованні морально-вольових якості особистості старшокласника, що виявляється у формуванні характеру, мужності, почуття відповідальності, колективізму, ідеалів «чесної гри» тощо й слугує підставою для окреслення перспективи подальших наукових розвідок.

Ключові слова: групової взаємодія, команда, командотворення, командні види спорту, спільна колективна діяльність, спорт, старшокласники.

PRIMA Dmytro Anatoliyovych –Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department
of Theory and Methodology of Primary Education

at Lesya Ukrainka Volyn National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2102-9932>

e-mail: primad35@ukr.net

GAC Georgy Opanasovich –Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
of the Department of Special and Inclusive Education

at Lesya Ukrainka Volyn National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5287-9219>

e-mail: gansgeorgiy@gmail.com

ON THE ISSUE OF ORGANIZING GROUP INTERACTION OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN TEAM SPORTS

The article analyzes some theoretical aspects of the organization of group interaction of high school students in team sports. For terminological clarity, the interpretation of the concepts of "group interaction" has been clarified through the analysis of the key component "interaction", which for a long time has been considered in many sciences, "team", "team building" as a system of activities for the formation and development of groups to the level of teams. It is emphasized that modern sport is not only training and competitive work, but also a joint collective activity, in particular, in team sports, which combine the desire for a high sports result, the development of physical, moral and willpower qualities, personal abilities, organized way of life, collectivist character. It is noted that team sports are always challenges, victories and defeats, which contributes to the development of emotional stability in high school students, since facing difficulties on the sports field helps

them develop strength, perseverance and a positive attitude to failure. In addition, team sports contribute to the development of strong personality traits. It is emphasized that for the success of group interaction in a sports team, the socio-psychological conditions of its activity are of great importance, where the main thing is identification of personal and group goals and interests by team members and a sense of mutual responsibility for everyone's actions. The need to pay attention to the important role of sports in general, and team sports in particular, in the education of the moral and volitional qualities of a high school student's personality, which is manifested in the formation of character, courage, sense of responsibility, collectivism, ideals of "fair play", etc., and serves as a basis for outlining the perspective further scientific investigations.

Key words: group interaction, team, team building, team sports, joint collective activity, sports, high school students.

*Зібратися разом – це початок.
Залишатися разом – це прогрес.
Працювати разом – це успіх*
Генрі Форд

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах сьогодення перед людством постає багато складних проблем, розв'язання яких потребує об'єднання людських ресурсів, згуртованості у колективі. Як слушно відзначає П. Горностай, «серед розмаїття соціально-психологічних явищ одним із найпоширеніших є групова взаємодія» [8, с. 5]. Відтак, питання організації групової взаємодії в сучасних умовах належить до важливих і водночас недостатньо розроблених міждисциплінарних проблем.

Сучасний спорт є не лише тренувальною і змагальною працею, але й спільною колективною діяльністю, зокрема, у командних видах спорту, що об'єднують у собі прагнення до високого спортивного результату, розвиток фізичних, морально-вольових якостей, здібностей особистості, організований спосіб життя, колективістський характер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковцями студіюються різні підходи до вивчення групової взаємодії (В. Агеєв, П. Горностай, О. Коробанова, О. Саркісова та ін.); теорії і методики організації групової взаємодії здобувачів освіти в командних видах спорту (О. Біда, О. Шевченко, О. Сирожко, В. Візавер, К. Шовш та ін.) [1]; спортивної підготовки (на прикладі ігрових видів спорту) (В. Костюкевич); сучасних ігрових видів спорту (Т. Вознюк). Однак, проблема організації групової взаємодії, зокрема, старшокласників, у командних видах спорту в сучасній літературі вивчена недостатньо, що й зумовлює актуальність порушеного питання.

Мета статті: проаналізувати деякі теоретичні аспекти питання організації групової взаємодії старшокласників у командних видах спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для термінологічної чіткості вважаємо за необхідне, передусім, внести деякі уточнення щодо трактування поняття «групова взаємодія» через аналіз ключової компоненти «взаємодія», що впродовж тривалого часу розглядається у багатьох науках. Так, у філософії термін «взаємодія» характеризується як універсальна властивість усього існуючого світу речей і явищ у їх взаємній зміні, впливові одного на інших [10,

с. 77-78]. Із суспільних позицій взаємодія трактується як система зв'язків і взаємодій між індивідами, соціальними групами, сукупність усіх соціальних відносин [11, с. 72].

Як зауважує В. Москаленко, взаємодію можна розглядати в двох аспектах. По-перше, як контакт двох або більше осіб, що має своїм результатом взаємні зміни їх поведінки, діяльності, стосунків, настанов. По-друге, як взаємно зумовлених індивідуальних дій, що пов'язані циклічною причинною залежністю. В цьому аспекті, наголошує вчена, поняття «взаємодія» використовується для визначення способу реалізації спільної діяльності, мета якої зумовлює взаємне узгодження індивідуальних дій, розподіл і кооперацію функцій [7, с. 444].

Конструктивною нам видається позиція О. Саркісової, яка на підставі проведеного аналізу пропонує визначення групової взаємодії, що поєднує педагогічне, соціологічне та психологічне розуміння сутності цього поняття як атрибутивної ознаки групової діяльності, її процесуальної сторони, системи безпосередніх, взаємозумовлених дій учасників певної реальної соціальної групи, спрямованих на реалізацію цілей групової діяльності [9].

Звертаємо увагу на те, що спорт висуває жорсткі вимоги до ефективності індивіда, зокрема у груповій діяльності. При цьому у групових видах спорту провідне значення для команди набуває феномен групової ефективності, який розуміється як функційне розширення індивідуальної ефективності, хоч і не еквівалентне сумі індивідуальних самоефективностей групи. Водночас групову ефективність почали розуміти як переконання групи у власних можливостях організувати й виконувати спільні дії, необхідні для досягнення результату [3]. У цьому ракурсі поняття «група» характеризується як обмежена за величиною спільність, яка виділяється з соціального цілого, або об'єднання людей, пов'язаних участю в якомусь виді діяльності, заснованому на системі відносин. Група повинна володіти низкою ознак, а саме: характер виконуваної діяльності, загальна (групова) мета діяльності, загальні для групи форми контролю, рівень розвитку тощо.

У площині порушеної проблеми вважаємо конструктивною думку М. Візтей та Д. Качуровського, які звертають увагу на той факт, що в багатьох видах спорту вміння бути гармонічним у відносинах з оточуючими людьми і середовищем є важливим чинником високого

результату. «Я повинен тонко відчувати товариша по команді і підтримувати групу як гармонійне ціле в спортивних іграх. Я повинен максимально точно сприймати стан партнера і бути з ним в практичному розумінні «одним цілим». Я мушу у більшості індивідуальних видів спорту безпомилково відчувати особливості оточуючого середовища, вміти відгукуватися на його вимоги і чинити при виконанні мною вправи на нього вплив» [2, с. 30].

Щодо поняття «команда», то, за Г. Ложкіним, цей феномен характеризується низкою ознак, основними з яких є такі:

- команда складається з трьох або більше осіб;
- члени команди, відповідно до відведеної їм ролі, беруть участь, у міру своєї компетентності, у спільному досягненні поставлених цілей;
- команда має свою індивідуальність, своє обличчя, що не завжди збігається з індивідуальними якостями її членів;
- для команди характерний високий ступінь контактів усередині, в ній переважають неформальні відносини;
- команда має ясну, впорядковану структуру, зорієнтовану на досягнення поставлених цілей і виконання певних завдань;
- команда періодично оцінює свою ефективність;
- команда – довгострокова група, вона не може бути короткочасною, оскільки її основні характеристики не встигнуть одержати розвиток;
- команда для її учасників обов'язково є як групою членства, так і референтною групою. (Референтною є група, норми якої людина приймає для себе, хоча учасником її може й не бути. Групи членства – це група, членом якої є особа, але норми її може й не приймати. Команда – це група, кожен учасник якої не може не приймати її норм) [6].

Ми погоджуємося з думкою вчених [1; 4], що у такому ключі особливої актуальності набуває питання командотворення як системи заходів із формування та розвитку груп до рівня команд. Насамперед, йдеться про високу продуктивність праці та конструктивність взаємин. Загалом виокремлюються два тенденційно відмінних підходи до командотворення – «діяльніснотворчий», зорієнтований на оптимізацію процесу командної праці, та «взаєминнотворчий», фокусований на налагодженні та розбудові конструктивних взаємин між членами команди. Звісно, командотворення неможливе поза контекстом тієї діяльності, яка об'єднує групу, і для зростання продуктивності якої, власне, і створюється команда, однак не може зводитись лише до перетворень у ній. Ефект командної праці, як значно вища ефективність спільних зусиль, у порівнянні з сумою індивідуальних – є

феноменом, виникненню та зростанню якого сприяє ціла низка умов, насамперед пов'язаних із специфікою взаємин у командах [4, с.5].

Існує думка, що поняття «командотворення» або тімбілдінг (від англ. teambuilding – побудова команди) – термін, що часто використовується для створення групи людей, націлених на досягнення єдиного результату, які працюють злагоджено як єдиний організм; процес цілеспрямованого формування особливого способу взаємодії людей в організації, що дозволяє ефективно реалізовувати їх енергетичний, інтелектуальний і творчий потенціал [5].

Слід відзначити, що участь старшокласників у командних видах спорту на засадах групової взаємодії дає їм масу переваг, які виходять за межі фізичної підготовки, позаяк забезпечують унікальні можливості для особистого зростання, соціального розвитку та набуття цінних життєвих навичок. При цьому у командній обстановці гравці вчаться працювати над спільною метою, що сприяє розвитку почуття причетності та прищеплює дух товариськості, який виходить за межі спортивного поля.

Зауважимо, командні види спорту – це завжди виклики, перемоги й поразки, що сприяє розвитку у старшокласників емоційної стійкості, оскільки зіткнення з труднощами на спортивному полі допомагає їм розвивати силу, наполегливість і позитивне ставлення до невдач. Окрім цього, командні види спорту сприяють розвитку сильних рис характеру особистості.

Для успіху групової взаємодії у спортивній команді великого значення набувають соціально-психологічні умови її діяльності. За твердженням Г. Ложкіна, командний дух, сприятливий соціально-психологічний клімат, творча атмосфера, взаєморозуміння, довіра, згода і взаємодопомога досягаються при дотриманні певних умов. Головна – ототожнення членами команди особистісних і групових цілей та інтересів і почуття взаємної відповідальності за дії кожного. При дотриманні цієї умови, наголошує вчений (ми погоджуємося з автором), виникає так званий синергетичний ефект, коли фізичні й інтелектуальні зусилля одного множаться на зусилля інших, і згуртована команда спроможна вирішувати завдання, непосильні для звичайної групи [6].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Отже, нами проаналізовано деякі теоретичні аспекти питання організації групової взаємодії старшокласників у командних видах спорту. Внесено уточнення щодо трактування понять «групова взаємодія» через аналіз ключової компоненти «взаємодія», що впродовж тривалого часу розглядається у багатьох науках, «команда», «командотворення». Наголошено, що для успіху групової взаємодії у спортивній команді великого значення набувають соціально-психологічні умови її

діяльності, де головним є ототожнення членами команди особистісних і групових цілей та інтересів і почуття взаємної відповідальності за дії кожного. Відтак, актуалізується необхідність звернення уваги на вагому роль спорту загалом, і зокрема командних видів спорту, у вихованні морально-вольових якості особистості старшокласника, що виявляється у формуванні характеру, мужності, почуття відповідальності, колективізму, ідеалів «чесної гри» тощо з чим, власне, ми й пов'язуємо перспективи подальших наукових розвідок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Біда О. А., Шевченко О. В., Сирожко О. В., Візавер В. А., Шовш К. С. Теорія і методика організації групової взаємодії здобувачів освіти в командних видах спорту. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2023. № 14 (1). С. 16–23.
2. Візитей М., Качуровський Д. Спорт вищих досягнень і його соціально-культурна місія в нових умовах розвитку суспільства. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2009. № 12. С. 27–31.
3. Войтенко С. М. Психолого-педагогічні засади регуляції спільної діяльності спортивних команд із різним типом взаємодії: автореф. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01; ЛДУФК. Львів, 2017. 23 с.
4. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 380 с.
5. Командна робота – запорука успіху. Методичні рекомендації працівникам клубних закладів. КЗ «Сумський обласний науково-методичний центр культури і мистецтв Сумської обласної ради»: URL : <https://cnt.sumy.ua/wp-content/uploads/komandna-robota.pdf>
6. Ложкін Г. Спортивна команда як суб'єкт сумісної діяльності. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наукових праць. 2006. Вип. 1. Режим доступу: URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Fkszn/2006-01/06lgessd.pdf
7. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підручник. К. : Центр навчальної літератури. 2005. 624 с.
8. Оптимізація групової взаємодії в малих групах : посібник / П. П. Горностай, Л. Г. Чорна, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, Г. В. Циганенко; за наук. ред. П. П. Горностая; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 126 с.
9. Саркісова О. Ю. Сутність поняття «групова взаємодія» як соціальної, психологічної та педагогічної категорії. Ел. ресурс: URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13593/Sarkisova.pdf?sequence=1>
10. Філософський енциклопедичний словник. К. : Арабіс, 2002. 744 с.
11. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник. К.: Центр навчальної літератури. 2008. 224 с.

REFERENCES

1. Bida, O. A., Shevchenko, O. V., Syroiezhko, O. V., Vizaver, V. A., Shovsh, K. S. (2023). Teoriia i metodyka orhanizatsii hrupovoi vzaiemodii zdobuvachiv osvity v komandnykh vyдах sportu [Theory and methods of organizing group interaction of students in team sports]. *Humanitarni studii: pedahohika, psykholohiia, filosofia*, №14 (1). S. 16–23. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog123> [in Ukrainian]

2. Vyzitei, M., Kachurovskiy, D. (2009). Sport vyshchych dosiahnen i yoho sotsialno-kulturna misiia v novykh umovakh rozvytku suspilstva [Sports of the highest achievements and its social and cultural mission in the new conditions of the development of society]. *Pedahohhika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. № 12. S. 27–31. URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-12/09vnnscsd.pdf> [in Ukrainian]
3. Voitenko, S. M. (2017). Psykholoho-pedahohichni zasady rehuliatzii spilnoi diialnosti sportyvnykh komand iz riznym typtom vzaiemodii [Psychological and pedagogical principles of regulation of joint activity of sports teams with different types of interaction]: avtoref. ...kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.01; LDUFK. Lviv, 23 s. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/10534/1/Voytenko_S_M.pdf [in Ukrainian]
4. Horbunova, V. V. (2014). Psykholohiia komandotvorennya: Tsinnisno-rolovyi pidkhid do formuvannia ta rozvytku komand [Psychology of team building: A value-role approach to the formation and development of teams]: monohrafiia. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 380 s. URL: <https://er.ucu.edu.ua/handle/1/1044> [in Ukrainian]
5. Komandna robota – zapорука uspikhu. Metodychni rekomendatsii pratsivnykam klubnykh zakladiv [Teamwork is the key to success]. KZ «Sumskiy oblasnyi naukovometodychnyi tsentr kultury i mystetstv Sumskoi oblasnoi rady» URL: <https://cnt.sumy.ua/wp-content/uploads/komandna-robota.pdf> [in Ukrainian]
6. Lozhkin, H. (2006). Sportyvna komanda yak subiekt sumisnoi diialnosti [Sports team as a subject of joint activity]. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii. Zb. naukovykh prats. Vyp. 1*. URL: https://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Fkszn/2006-01/06lgessd.pdf [in Ukrainian]
7. Moskalenko, V.V. (2005). Sotsialna psykholohiia [Social Psychology]: pidruchnyk. K.: Tsentr navchalnoi literatury., 624 s. URL: https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/sotcialna_psihologija-Moskalenko.pdf?id=eeaca583-dece-4a52-a543-d6527cb34b6e [in Ukrainian]
8. Optyimizatsiya hrupovoyi vzayemodiyi v malykh hrupakh (2020). [Optimizing group interaction in small groups]: posibnyk / P. P. Hornostay, L. H. Chorna, O. L. Korobanova, O. T. Pletka, H. V. Tsyhanenko ; za nauk. red. P. P. Hornostaya [Optimization of group interaction in small groups]; Natsional'na akademiya pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut sotsial'noyi ta politychnoyi psykholohiyi. Kropyvnyts'kyu: Imeks-LTD, 126. URL: <https://ispp.org.ua/2021/12/30/posibnik-optimizatsiya-grupovo%20d1%97-vzayemodi%20d1%97-v-malix-grupax/> [in Ukrainian]
9. Sarkisova, O.Iu. Sutnist poniattia «hrupova vzaiemodii» yak sotsialnoi, psykholohichnoi ta pedahohichnoi katehorii [The essence of the concept of "group interaction" as a social, psychological and pedagogical category]. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13593/Sarkisova.pdf?sequence=1> [in Ukrainian]
10. Filosofskiy entsyklopedychniy slovnyk (2002). [Philosophical encyclopedic dictionary]. K.: Arabis, 744 s. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011096> [in Ukrainian]
11. Filonenko, M. M. (2008). Psykholohiia spilkuvannia: pidruchnyk [Psychology of communication]. K.: Tsentr navchalnoi literatury, 224 s. URL: https://lkkeip.at.ua/_ld/0/24_--_.pdf https://lkkeip.at.ua/_ld/0/24_--_.pdf [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ПРИМА Дмитро Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики

початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців до групової взаємодії в командних видах спорту.

ГАЦ Георгій Опанасович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Наукові інтереси: адаптивне фізичне виховання, професійна підготовка майбутніх фахівців до групової взаємодії в командних видах спорту.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

PRIMA Dmytro Anatoliyovych – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Theory

and Methodology of Primary Education at Lesya Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: professional training of future specialists for group interaction in team sports.

GAC Georgiy Opanasovich – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Special and Inclusive Education at Lesya Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: adaptive physical education, professional training of future specialists for group interaction in team sports.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2023 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-211-234-238

ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович –

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9498-7509>
e-mail: o1123@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У роботі розглянуто дидактичні можливості комп'ютерних засобів навчання та електронних освітніх ресурсів як засобу підвищення ефективності навчання іноземної мови. Показано, що інтенсивний розвиток інформаційних технологій створив передумови для появи нової наукової дисципліни – електронної лінгводидактики, яка досліджує особливості та закономірності розвитку процесу іноземної підготовки в нових умовах глобального інформаційно-освітнього середовища. Доведено, що в умовах сьогодення електронні освітні ресурси дозволяють ефективно вирішувати низку дидактичних завдань у таких видах іноземної навчальної діяльності, як представлення навчальної інформації, контроль засвоєння навчального матеріалу, формування мовленнєвих навичок та вмінь. Істотною перевагою використання програмних інструментів нового покоління є можливість для викладачів самостійно створювати електронні освітні ресурси, які дають змогу реалізувати власні дидактичні та методичні ідеї у новому, цифровому, форматі. Схарактеризовано переваги автоматизованих навчальних комплексів у плані забезпечення здобувачів освіти оптимальними умовами для іноземної діяльності та формування у них основних практичних умінь та навичок у різних видах іноземної мовленнєвої діяльності. Обґрунтовано, що основним завданням автоматизованих навчальних комплексів має бути надання допомоги здобувачам вищої освіти щодо усвідомленого здійснення комплексної самоіндивідуалізації за мотивувальними, навчальними, розвивальними і формувальними функціями іноземної освіти. Показано, що важливу роль в удосконаленні методичного аспекту навчання іноземної мови відіграють електронні підручники, гіпертекстова структура яких забезпечує вільний доступ до необхідної довідкової, словникової чи енциклопедичної інформації, а також дає змогу користувачеві самостійно обирати оптимальну траєкторію вивчення навчального матеріалу, спосіб його викладення та зручний темп роботи у відповідності з психофізіологічними особливостями свого сприйняття. Таким чином, використання електронних освітніх ресурсів надає можливість сформувати новий, автономний, тип здобувача освіти, здатного бути суб'єктом власної іноземної діяльності.

Ключові слова: електронні освітні ресурси, здобувачі вищої освіти, іноземна підготовка, електронна лінгводидактика, автоматизовані навчальні комплекси, електронні підручники.

SHUMSKYI Oleksandr Leonidovych –

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Foreign Languages and
Cross-cultural Communication of Simon Kuznets
Kharkiv National Economic University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9498-7509>
e-mail: o1123@ukr.net